

vælgerklasser gennemgående repræsenterer den større indsigt og mere modne erfaring. Af størst betydning er dog det indirekte valg i forskellige former. Den indirekte valgmåde tilsigter, at popularitet og demagogiske evner skal komme til at spille mindre rolle end saglig kvalifikation. Valget kan simplest foregå på den måde, at vælgerne vælger særlige valgmand; men denne fremgangsmåde truer med at blive en unyttig omvej, der ikke fører ud over sædvanlige partipolitiske hensyn. Særlig interesse knytter der sig til den metode, der har fundet anvendelse bl. a. i Frankrig, Belgien, Holland og Sverige, og som består i, at valget går gennem de kommunale råd, selv valgt ved almindelig valgret. Denne valgmåde — der var forudset som en mulighed ved grundloven af 1849 § 44, og som blev fremført som regeringsprogram i forslag af 23. oktober 1912 — hviler på den tanke, at medlemmerne af de kommunale råd i særlig grad besidder træning i og kundskab til offentlige anliggender, ikke mindst af økonomisk natur, og derfor må anses for velegnede til at vælge de bedst kvalificerede medlemmer til førstekammeret. Erfaringerne især fra Frankrig og Sverige synes at bekræfte dette. I begge lande indtager førstekammeret en anset position, og efter almindelig opfattelse er kommunalvalget en af de vigtigste bidragende faktorer hertil. Det indirekte valg kan også antage den form, at de folkevalgte repræsentanter selv af deres midte udvælger førstekammerets medlemmer (Norge), eller foregå således, at førstekammeret selv vælger en del af sine medlemmer.

Rundt om i de nyere demokratiske forfatninger træffer vi en kombination af forskellige af de her omtalte metoder til sikring af førstekammerets kontinuitet og kvalitet, uden at det er let at opstille forskellige faste typer. Reglerne er ikke ganske de samme i to stater.

III. Overvejelser over udformningen af et førstekammer i en demokratisk stat.

For overvejelserne om udformningen af et førstekammer på demokratisk grundlag frembyder der sig således et meget stort antal muligheder. Den politiske fantasi har ret frit spil med hensyn til, hvorledes den vil kombinere de nævnte metoder eller andre, der er egnede til at føre i samme retning.

Det vil være naturligt at tage udgangspunktet for disse overvejelser i forfatningsforslaget af 1938.

Reglerne om valg af rigsdagen, der findes i forslaget § 33, hviler på princippet om eet vælgerkorps og eet valg. Af rigsdagens 205 medlemmer vælges 170 umiddelbart af de valgberettigede efter forholdstalsvalgmetoden. De således afgivne stemmer er tillige bestemmende for valg af 34 medlemmer til rigstinget. Disse udtages efter forholdstal af særlige, før rigsdagsvalget offentliggjorte landslister, affattet af de partier, der var repræsenteret på den afgåede rigsdag og af de vælgergrupper, der deltager i rigsdagsvalget med ret til tillægsmandater. Andre 34 medlemmer til rigstinget vælges dernæst af de 170 umiddelbart valgte af deres egen midte. De resterende 136 udgør folketinget. Endelig vælger de folkevalgte medlemmer af Færøernes Lagting 1 medlem af rigstinget, der således får $34 + 1 = 69$ medlemmer.

Som man vil se, er disse valgregler udtryk for en kombination af det norske system, hvorefter lagtinget vælges af og blandt stortingets egne medlemmer, og et nyt originalt system, hvorefter de ved rigsdagsvalg afgivne stemmer har virkning også for specielt listevalg til rigstinget.